



El president del Govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, en una intervenció al Congrés de Diputats de Madrid. La voluntat inicial del dirigent del PSOE d'aprofundir en un reconeixement de la pluralitat de l'estat ha quedat cada cop més desdibuixada.

El brau amb pell de xai

S'ha acabat el carnestoltes. És hora de desar les màscares i les disfresses. Les lleis que elabora l'executiu de Zapatero i el model autonòmic que el PSOE vol impulsar –una nova harmonització autonòmica– demostren que els canvis en matèria del reconeixement de la pluralitat de l'estat anunciats a l'inici de legislatura no han anat més enllà de proclames electorals.

Finalment les coses tornen a lloc. El discurs d'aprofundir en un reconeixement més pregon de la pluralitat de l'estat que José Luis Rodríguez Zapatero va aixecar com a bandera durant la primera meitat de la legislatura espanyola deixa pas als discursos tradicionals del PSOE de sempre. De nou, la voluntat de culminar un nou procés d'harmonització que delimiti la capacitat d'autogovern de les autonomies –llegiu l'autonomia catalana– sota el concepte de solidaritat territorial. Per això, encara no s'han fet públiques –i difícilment passi mai– les xifres de les balances fiscals, és a dir, de les aportacions que cada autonomia fa a les arques de l'estat i les contra-

prestacions que rep de l'administració estatal.

Un cop superat el tràmit estatutari català, i amb la reforma en cadena de la resta d'estatuts d'autonomia gairebé acabada, la voluntat de tancar definitivament l'estat de les autonomies, és a dir, de tancar definitivament el model de l'estat, torna a aflorar a les files del PSOE. Un procés que els successius governs espanyols han tingut sempre en ment i que, en menor o major mesura, sempre han intentat tractar de manera més o menys acomplexada

El PP ho posa en safata. El PSOE ja ha començat a ensenyar les seves cartes. Ha presentat un manifest que serà aprovat pel comitè federal del 3 de març, en el qual fixa el seu model d'estat. Es tracta d'un manifest autonòmic fet amb vista a les properes eleccions del 27 de maig, en el qual els socialistes espanyols assenyalen els límits als quals estan disposats a arribar amb les reformes territorials. El document contraposa la visió "bilateral dels nacionalistes" amb el "gir recentralitzador" del PP. Així, la radicalitat i la virulència d'alguns posicionaments i discursos dels populars han permès a Rodríguez Zapatero recuperar els discursos harmonitzadors —que, d'altra banda, mai han deixat d'apuntalar el model d'estat del PSOE— i preservar alhora la imatge de centralitat i de modernització. D'aquesta manera, el president espanyol situa el seu discurs en una mena d'"equidistància": ni sobiranisme, ni centralisme, sinó aprofundiment en l'autonomisme. I un autonomisme basat en les relacions multilaterals enfortides, més que no pas les bilaterals, i en un sistema de finançament generalitzable a totes les comunitats autònomes i que garanteixi "el principi de cohesió interterritorial".

Dit d'una altra manera, els socialistes espanyols no volen que ningú es pugui arribar a fer la idea que els nous processos estatutaris, especialment el català, permeten la més mínima erosió en les competències de l'estat, tot al contrari.

Aquesta filosofia explica la bateria de lleis i decrets que el Govern estatal està posant en marxa, i la manera com ho fa. La major part dels partits catalans, CiU, ERC i ICV, denuncien que els projectes de llei i decrets que l'executiu de Rodríguez Zapatero planteja estan fets sense

El president espanyol situa el seu discurs en una mena d'"equidistància": ni sobiranisme, ni centralisme, sinó aprofundiment en l'autonomisme

tenir en compte el nou marc estatutari. És difícil imaginar que aquesta deixadesa sigui producte d'una negligència dels redactors de les lleis. Per tant, cal pensar que darrere d'això hi pot haver una voluntat de dilatar el procés de desplegament autonòmic, mitjançant lleis que més o menys descaradament trepitgen competències autonòmiques.

Ja hi ha diversos projectes que l'executiu de Rodríguez Zapatero ha posat en marxa o que té previst de fer-ho i que van en aquesta línia d'ignorar el nou marc estatutari. A més de l'estrany i complex cas de la llei de dependència, que finalment el Govern català no recorrerà, tot i que el Consell Consultiu considera que gran part del seu articulat vulnera competències autonòmiques, hi ha altres casos que deixen clara aquesta tendència invasiva en la redacció dels projectes de llei o de decrets que elabora l'executiu espanyol. És el cas del Decret d'Educació, que finalment serà recorregut al Tribunal Constitucional per l'executiu català, i que ha generat una intensa polèmica a Catalunya.

Un altre avantprojecte de llei anunciat també ha aixecat polseguera, el de la llei d'adopcions. Amb aquesta nova llei, l'executiu estatal pretén regular els requisits d'idoneïtat, és a dir, quins pares són aptes o no per a l'adopció, i quines entitats poden intervenir en la intermediació, en els processos d'adopcions internacional. Una i altra competència són d'àmbit autonòmic. CiU, ERC i ICV ja han anunciat la seva oposició al projecte. El decret contra el canvi climàtic també trepitja competències autonòmiques

en matèria mediambiental. De la mateixa manera que passa amb la llei contra la violència, el racisme, la xenofòbia i la intolerància en l'esport. Aquesta iniciativa preveu regular, entre altres coses, aspectes com la seguretat dins dels estadis, una competència que a Catalunya recau en el Mossos d'Esquadra, o la presència de símbols als estadis, de manera que podria arribar a considerar com a elements provocadors per igual una bandera amb la creu gammada o una bandera espanyola franquista i una senyera estelada. En aquest cas, CiU i ERC s'han oposat frontalment a aquest projecte.

El PSOE fa alguna concessió. Per no forçar excessivament la màquina, el PSOE ha fet concessions en algunes de les seves propostes inicials, després de processos de negociació amb els seus aliats parlamentaris. En alguns casos, la presentació d'esmenes a la totalitat presentades per les formacions catalanes al Congrés de Diputats han permès obrir processos de negociació que han acabat reconduint la redacció de la llei cap a espais de reconeixement de les competències del nou Estatut català. És el cas de la llei del llibre, en què les negociacions han permès l'acord entre el PSOE i, en aquest cas, els partits catalans amb presència pròpia al Congrés de Diputats.

També és el cas de la llei del sòl. El PSOE, després d'acceptar diverses esmenes, ha arribat a un preacord amb CiU, ERC i ICV. La negociació d'aquesta llei s'arrossega des del juliol de

Per no forçar excessivament la màquina, el PSOE ha fet concessions en algunes de les seves propostes inicials, després de negociar amb els seus aliats



Imatge d'un estadi de futbol amb banderes estelades. Si prospera la llei contra la violència a l'esport, aquestes banderes podrien ser percebudes com a elements de provocació, com les banderes espanyoles preconstitucionals o les nazis.

l'any passat. En aquest cas, però, la modificació del text, més respectuós amb la competència autonòmica, quan existeix –com és el cas de Catalunya–, i l'interès per protegir el territori i afavorir la construcció d'habitatge social en aquestes comunitats autònomes, com és el cas del País Valencià, on la política urbanística s'ha desbocat, han facilitat certa entesa entre el PSOE i els seus aliats parlamentaris.

Acostament al PP amb els temes de fons? Però al marge de discursos, una part del PSOE i del PP, més enllà de les pugnes electoralistes i partidistes, coincideixen en la necessitat d'establir grans acords en matèries bàsiques d'estat. Així, en camps com la regulació econòmica, el control dels sistemes financer, les operacions mercantils, la despesa social o la capacitat de decisió en infraestructures és fàcil que socialistes i populars trobin camins comuns que els permetin una certa entesa. És a dir, en els elements de poder econòmic i financer, els que veritablement defineixen un estat, PP i PSOE es poden

entendre. Així, l'executiu de Zapatero ja treballa en un paquet de mesures legislatives per reforçar la "cohesió" de l'estat, és a dir la unitat.

D'aquesta manera, per exemple, la llei d'hisendes locals, si finalment prospera en els termes previstos pel Govern espanyol, podria incloure la transferència de fons de les comunitats autònomes a les hisendes locals. De fet, aquest objectiu ja el va plantejar el darrer govern del PP. Una iniciativa d'aquest estil té com a conseqüència la laminació de la capacitat del poder autonòmic a favor del local, amb el pretext de la recerca del principi de subsidiarietat com a element d'eficiència de la gestió pública. Per descomptat que, en paral·lel, no es preveu cap traspàs de fons de l'estat al poder autonòmic. El Ministeri d'Hisenda també vol limitar la capacitat dels consorcis entre l'Agència Tributària i les noves agències autonòmiques només a la recaptació de l'IRPF, i excloure altres impostos, com el de l'IVA, tal com es demana a Catalunya. Hi ha altres iniciatives en l'àmbit econòmic, com la reforma de la llei de competèn-

cia, que pretén harmonitzar i coordinar els tribunals de la competència.

I amb tot, encara falta veure com serà finalment la llei de cooperació entre les administracions estatal i autonòmiques que prepara el Ministeri d'Administracions Públiques de Jordi Sevilla. L'objectiu de la iniciativa, segons el ministre, és regular aspectes com la participació de les autonomies en òrgans estatals, en les institucions de la UE, que ja preveuen alguns estatuts. Així mateix, també pretén reforçar mecanismes de relació multilateral, com les conferències sectorials o de presidents autonòmics.

L'espasa de Dàmocles del Tribunal Constitucional que penja sobre l'Estatut de Catalunya no és l'única dificultat que tindrà el desplegament del nou text. A les portes d'unes eleccions municipals i autonòmiques (en la majoria de comunitats autònomes), el PSOE ha recuperat el model d'estat de sempre, per deixar clar que les reformes estatutàries no obren la porta a res. A res que PSOE i PP no vulguin.

Enric Rimbau